

כלב ופנחס היו שליחים נאמנים

תָּא הָיוּ, (במדבר י"ג) שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים: בְּגִינְךָ בא וראה שלכן הקב"ה

אמר למשה 'שלח לך אנשים' שפירושו לעצמך ותועלתך בכדי שעל ידם תוכל לדעת

את ענין הארץ [יח]. **רַבִּי יְהוֹדָה פָּתַח** ואמר לבאר את מש"כ, (משלי כה)

כְּצִנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחֵיו וְנֶפֶשׁ אֲדָנָיו יָשִׁיב [יט]. **כְּצִנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר, דְּאֵהָיִי לְגוֹפֵא**

וְלִנְפֹשָׁא פירושו שהשלג ביום החום של הקציר הוא מועיל לקרר את הגוף ולהשיב

את הנפש. **צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחֵיו, אֵלּוּ כָּלֵב וּפְנִיחָם דִּהוּוּ**

שְׁלִיחֵי מְהִימָנֵי לְגַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ ומש"כ 'ציר נאמן לשולחיו', פירושו שהם

כלב ופנחס שהיו שליחים נאמנים לגבי יהושע שהוא שלחם לרגל את יריחו. **וְנֶפֶשׁ**

אֲדָנָיו יָשִׁיב, דְּאֵהָדְרוּ שְׂכִינַתָּא לְדִיִּירָא בְּהוּ בִישְׂרָאֵל,

וְלֹא אִסְתְּלִקָּא מִנֵּיהּוּ ומש"כ 'ונפש אדוניו ישיב', פירושו שהם החזירו את

השכינה בכדי שתשוב לשכון ולדור עם ישראל והיא לא תסתלק מהם.

אור הרשב"י

השלג היא לנחת אם מי ימצאנו בעת הקציר בכדי להקרר בו את הגוף כן ציר נאמן הוא לנחת למי שמשלחו ועי"כ הוא משיב נפשו (מצודות).

[יח] וזהו סיום המאמר של רבי חייא שפתח בו בתחילה אלא שהפסיק באמצע בענינים אחרים כי כך הוא דרך המדרשים (יהל אור).

[יט] וביאור הפסוק ע"פ פשוטו שכמו קרירת

הלימוד היומיומי

המרגלים ששלח משה גרמו לחורבן בתי המקדש ולסילוק השכינה מהארץ
ואלו ששלח יהושע החזירו השכינה למקומה

**וְאֵלֵינוּ דְשָׁדַר מֹשֶׁה, וְגָרִימוּ בְכֵייהָ לְדָרֵינוּ בְּתַרְאִינוּ,
וְגָרִימוּ לְאַסְתִּלְקָא מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה אֶלְפֵי וְרַבְבָּן**

אמנם אלו המרגלים ששלח משה הם גרמו בכייה לדורות הבאים אחריהם מאחר שחזרתם
היה בט' באב שזה מה שגרם את חורבן בתי המקדש שהיה בט' באב [כ] וכן הם גרמו
שימותו מישראל כמה אלפי רבבות. **וְגָרִימוּ לְסִלְקָא שְׂכִינְתָא מֵאַרְעָא**

מִבִּינֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל וכן הם גרמו שתסתלק השכינה מהארץ מתוך בני ישראל.
אֵינוּן דְשָׁדַר יְהוֹשֻׁעַ, וְנִפְשׁ אֲדוּנֵינוּ יָשִׁיב ומשא"כ אלו המרגלים
ששלח משה נאמר עליהם 'ונפש אדונינו ישיב' מאחר שהם החזירו את השכינה למקומה

בכדי שתשרה בתוך בני ישראל.

כל דברי שלמה המלך סתומים וחתומים במדרגת החכמה

**רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא הָווּ אֲזִילֵי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי
יִיסָא לְרַבִּי חֲזַקְיָה. חֲמִינָא בְּאַפְךָ דְּהִרְהוּרָא אִית
בְּגִנְוֵךְ רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא הָווּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ וְאָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי חֲזַקְיָה שֶׁאֵינִי רֹאֵה
בְּפָנֶיךָ שֶׁאַתָּה מֵהִרְהַר בְּאִיזָה דְּבַר [כא]. אָמַר לֵיהּ, הָא וְדָאֵי הָאֵי קָרָא**

אור הרשב"י

בכיתם בכיה של חנם - ואני קובע לכם בכיה
לדורות.

[כ] כדאיתא בתענית דף כט עמוד א' אמר
רבה אמר רבי יוחנן: אותה לילה ליל תשעה
באב היה. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אתם

[כא] וביאר הרמ"ז וז"ל: חמינא באפך וכו',

הלימוד היומיומי

אֶסְתַּפְּלֶנָּא בִּיהַ, פִּיּוֹן דְּאָמַר שְׁלֹמָה, (קהלת ג) בְּיַ מְקָרָה
 בְּנֵי הָאָדָם וּמְקָרָה הַבְּהֵמָה וּמְקָרָה אֶחָד לָהֶם וְגו' אָמַר לוֹ
 רַבִּי חֻזְקִיָּה שְׁהָרִי בּוּדָאִי בַּפְּסוּק זֶה הַתְּבוּנָתִי בּוֹ שְׁהָרִי מַכִּיּוֹן שְׁאֵמַר שְׁלֹמָה כִּי מְקָרָה בְּנֵי
 הָאָדָם וְגו'. וְתַנִּינָן, דְּכָל מְלוֹי דְּשְׁלֹמָה מְלָכָא, כְּלָהּ סְתִימִין
 מְדַרְגִּין דְּהַכְּמָתָא. אִי הֵכִי, הָאִי קָרָא אֵית בִּיהַ
 לְאֶסְתַּפְּלָא, דְּהָא פְתַחָא לְאִינוֹן דְּלָאוּ בְּנֵי (דף קנ"ז ע"ב)
 מְהִימְנוּתָא אֶשְׁתַּכַּח בִּיהַ וְהָרִי לְמַדְנָו שְׂכַל דְּבִרֵי שְׁלֹמָה הֵם סְתוּמִים
 וְחֻתוּמִים בְּמַדְרָגוֹת הַחֻכְמָה וְהוּא לֹא כְּאוֹתָם שְׁבִיקְשׁוּ לְגַנוּוּ אֶת סֵפֶר קְהֵלֶת מִפְּנֵי שְׁאֵמְרוּ שִׁישׁ
 בּוֹ דְּבָרִים שְׁנוּטִים לְצַד הַמִּינּוֹת [כב] וְאִם כֵּךְ הָרִי בַּפְּסוּק זֶה יֵשׁ לְהַתְּבוּנָן בּוֹ מֵאַחַר שְׁבַפְּסוּק

אור הרשב"י

בעיני דהא פתחא וכו', הם המכחישים
 השארות הנפש ימצאו אילן גדול להתלות בו,
 וכמו כן נראה משמטחיות שהעולם הפקר ואין
 השגחה לעליון בו ושהכל נמסר לצבא מרום
 דרך מקרה זה ישפיל וזה ירים ואין מציל, כמו
 שאמרו המרגלים (יג, לב) ארץ אוכלת יושביה
 היא וגו'.

[כב] כדאיתא במדרש, ויקרא רבה פרשת אמור
 פרשה כח סימן א' הדא הוא דכתיב (קהלת א)
 מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת
 השמש אמר ר' בנימין בן לוי בקשו לגנוז ספר
 קהלת שמצאו בו דברים שהם נוטין לצד מינות
 אמרו כך היה ראוי שלמה לומר (שם קהלת יא)
 שמת בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי
 בחורותיך משה אמר (במדבר טו) ולא תתורו
 אחרי לבבכם ואחרי עיניכם ושלמה אמר

מלבד פשוטו של דבר עוד יש לומר שכה
 השכל המחדש דברי תורה הוא נמשך משפע
 אור המושפע עליו מלמעלה, ועליו נאמר (קהלת
 ה, א) חכמת אדם תאיר פניו, ובפרט לבקיאים
 בחכמת הפרצוף והמשכילים בעלם האדם וכמו
 שהיה הרב האר"י זלה"ה, אין ספק שכאשר
 האדם יחדש חידושי תורה יאירו פני צלמו, ולא
 כן כשהוא נבוך בספיקות כי אז לא תאיר
 נשמתו. ולכן השיבו רבי חזקיה הא ודאי,
 כלומר ענין זה בעצמו הוא המבהילני (נ"א)
 דקשה לי, שאחרי שנראה הבדל האדם מן
 הבהמה מכה אור נשמתו, אם כן איך אמר
 שלמה, כי מקרה בני האדם וגו', ואם הכוונה על
 מקרי החומר שמותר האדם מן הבהמה אין, הא
 תנינן דכל מילוי וכו', ואם כן על כרחך תאמר
 שמדבר על ענייני הנשמה. וזהו מה דקשה

זה לכאורה נמצא בו פתחון פה לאלו שהם לא מבני האמונה שכביכול אין שכר ועונש אלא הכל מקרה ואינו מכח ההשגחה (יהל אור).

החכמים פגשו ביהודי שהיה עייף וצמא

אָמַר לִיהוָה וַדָּאִי הֶכִי הוּא, וְאֵית בֵּיה לְמַנְדֵּעַ

וְלֹא־סִתְּפֹלֵא השיב לו רבי ייסא שודאי כך הוא כדבריך שצריך לדעת

את סודו ולהתבונן בו. **אֲדֹהֲכִי חָמוּ חָד בַּר נָשׁ דִּהְוָה אֲתִי, שָׁאֵל**

לוֹן מִיָּא, דִּהְוָה צָחִי, וְהוּוּ לָאִי בְּתוּקְפָא דְשִׁמְשָׁא ובין כך

הם ראו אדם אחד שהיה בא כנגדם וביקש מהם מים מאחר שהוא היה צמא והוא היה נלאה

ועייף בתוקף וחוזק השמש הקופחת. **אָמְרוּ לִיהוָה, מֵאֵן אַתָּה** ושאלו אותו מי

אתה. **אָמַר לוֹן יוֹדָאִי אָנָּא, וְאָנָּא לָאִי וְצָחִינָא** והשיב להם יהודי

אני ואני עייף וצמא. **אָמְרוּ לָעִית בְּאוֹרֵייתָא, אָמַר לוֹן, עַד**

דְּאָנָּא עִמְכוֹן בְּמַלְיוֹן, אֶסְלֵק לְהֵאִי טוֹרָא, וְתַמָּן אֶסַּב

מִיָּא וְאַשְׁתִּי [נג] ושאלו אותו האם אתה עוסק בתורה ואמר להם בעוד שאני עוסק

אור הרשב"י

לאדם יכול אף בעמלה של תורה במשמע חזרו ואמרו אילו אמר בכל עמל ושתק היינו אומרים אף בעמלה של תורה במשמע הוא הא אינו אומר אלא בכל עמלו בעמלו הוא שאינו מועיל אבל בעמלו של תורה מועיל אמר ר' יודן תחת השמש אין לו למעלה מן השמש יש לו.

[נג] ובביאור הענין כתב הרמ"ז חד בר נש

(קהלת יא) והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך, אלא הותרה רצועה לית דין ולית דיין כיון שאמר (שם קהלת יא) ודע כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט אמרו יפה אמר שלמה, אמר ר' שמואל בר נחמני בקשו לגנוז ספר קהלת שמצאו בו דברים שהם נוטים לצד מינות אמרו כך היה שלמה צריך לומר מה יתרון

הלימוד היומי

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000